

การพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

ธีระพงศ์ บุศรากุล

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

อีเมล: theerapong1916@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของครูไทย ศึกษาคุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ และศึกษาการพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สอบถามครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสงเคราะห์ และโรงเรียนพิเศษทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 384 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan และการสังเคราะห์เอกสารนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและอยู่ในภูมิภาคภาคใต้ จุดอ่อนของตัวครูไทยที่พบในปัจจุบันคือ ครูขาดประสบการณ์และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ปัญหาการศึกษาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนบุคลากร และครูที่จบตรงตามสาขา การแก้ปัญหาการศึกษาในท้องถิ่นที่ควรแก้ปัญหา คือ กรณีที่ครูได้รับมอบหมายให้สอนในสาขาที่ตนเองไม่ได้จบมา ครูต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมอยู่เสมอและครูเห็นว่าควรมีการปฏิรูปการศึกษา เพราะการศึกษาจะมีความก้าวหน้าและพัฒนาสู่สากลและทันต่อเทคโนโลยี ส่วนลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ มีดังต่อไปนี้ 1) มีจิตวิญญาณของความเป็นครู 2) มีความรู้ ความสามารถทักษะการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล 3) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 4) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และ 5) แสวงหาความรู้ในการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และในการพัฒนาครูไทย หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูไทยจะต้องดำเนินการจัดการพัฒนา ดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ ดูงาน รับการนิเทศ เรียนรู้และปฏิบัติการสอนจนเกิดเป็นความชำนาญ 2) สร้างเครือข่ายในการพัฒนาครูทั้งในระดับสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน เช่น เครือข่ายเสมือนจริง (ออนไลน์) เครือข่ายครูเฉพาะสาขาวิชา เครือข่ายครูสอนดี และเครือข่ายครูทั่วไป 3) พัฒนาครูโดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรในระดับพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น และ 4) จัดให้มีคู่มือการพัฒนาครูประจำปีเพื่อจัดสรรให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและนำผลจากการพัฒนาตนเองไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงานครู

คำสำคัญ: การพัฒนาตนเอง, การพัฒนาครู, การปฏิรูปการศึกษา

Thai Teacher Development for Educational Reform

Theerapong Budsarakoon
Graduate School, Siam Technology College
E-mail: theerapong1916@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to examine Thai teachers’ present state of problems; to study characteristics of quality Thai teachers; and to investigate Thai teacher development for educational reform. The data were collected through questionnaires, which were distributed across Thailand to 384 teachers in primary, secondary, welfare and special education schools under the auspices of the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education. Krejcie & Morgan’s table was used in sample size determination. The document synthesis was conducted, while the acquired data were analyzed using the descriptive statistics, namely, frequency and percentage.

According to research results, most teachers were female and lived in the southern region of Thailand. Currently, it was found that the weakness of teachers involved their inexperience and inability to disseminate knowledge to students. Besides, the educational problem suffered by teachers was the lack of personnel and of teachers with discipline-specific qualifications. Respecting the possible solution for educational problem in local area, teachers should always broaden their knowledge and engage in self-development in order to be prepared for teaching subjects, which were not their graduated major program. They also viewed that the educational reform should be made for the sake of educational advancement, development towards universality and response to technologies. Additionally, the characteristics of quality teachers included 1) teacher’s spirit, 2) knowledge and skills of learning management and assessment, 3) interpersonal relationships skills and responsibilities, 4) ability to efficiently facilitate learning, and 5) frequent acquisition of knowledge for self-, learner and instructional developments. With regard to Thai teacher development, public agencies or organizations involving in such issue should take the following development initiatives: 1) encouragement for continual teacher development e.g. conference attendance, further education, field study, receipt of supervision and acquisition of expertise through relevant learning and teaching practicum,

2) creation of teacher development networks in- and outside educational institutions for knowledge exchange among teachers such as virtual (online) networks, discipline-specific teacher networks, networks of teachers with good teaching techniques and general teacher networks, 3) teacher development with the participation of public, private and local organizations, and 4) introduction of annual teacher development coupons, which were distributed on the basis of learners' accomplishments to individual teachers for the instructional improvement purpose. Lastly, self-development outcomes were also incorporated as a part of teacher evaluation.

Keywords: self-development, teacher development, educational reform

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยในปี พ.ศ. 2570 ไว้ว่า คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง และแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 19) โดยจะเห็นได้ว่าแนวทางในการพัฒนาคนในปัจจุบันสู่ออนาคตนั้น จะต้องพัฒนาให้คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และนำไปสู่การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สามารถดำรงได้อย่างมีเหตุ มีผล ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนวิถีได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคต อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนสืบไปโดยใช้การศึกษาไปพัฒนานั่นเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรจรงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) จากข้อความดังกล่าวทำให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในมิติต่าง ๆ ดังนี้

มิติด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศ อาทิ การพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ เช่น การพัฒนาหุ่นยนต์เพื่อใช้ในงานอุตสาหกรรม การใช้หุ่นยนต์ช่วยเหลือผู้ป่วยในบริเวณที่ยากต่อการเข้าถึง หรือการแข่งขันด้านทักษะฝีมือแรงงานในการประกอบอาชีพ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เพื่อแข่งขันในตลาดโลก ล้วนแล้วแต่เกิดจากการศึกษาที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิตที่เอื้อต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ระบบเศรษฐกิจมวลรวมของประเทศสูงขึ้น ส่งผลให้รายได้ของประเทศสูงขึ้นตามมาด้วย

มิติด้านสังคม การที่ประชาชนในสังคมได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้เกิดเป็นสังคมที่มีคุณภาพ กล่าวคือ เป็นสังคมที่มีเสถียรภาพ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้ สังคมคุณภาพต้องเป็นสังคมซึ่งส่งเสริม ธรรมรัฐ และ สังคมประชาธิปไตย ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีระบบการเมืองการปกครองที่เปิดกว้างโปร่งใสและอำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนพัฒนา

สังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 9)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพการพัฒนาครู และปัจจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครู พบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ 1) ปรับปรุงระบบบริหารจัดการของหน่วยงาน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างกลไกและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานร่วมกันทบทวนการจัดทำแผนพัฒนาครูในภาพรวมให้มีเอกภาพและบูรณาการอย่างแท้จริง ผลักดันให้มีการจัดตั้งคลังสมองของครูแห่งชาติเป็นศูนย์รวมประสบการณ์และผลงานของครูดี ครูเก่ง ครูเชี่ยวชาญ ครูภูมิปัญญา เร่งสร้างกลไกส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเข้ามามีส่วนร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) จัดกิจกรรมและวิธีการพัฒนาครู ปรับแนวความคิดการพัฒนาครูใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ส่งผลต่อผู้เรียน การพัฒนาครูทุกหลักสูตรต้องมีการหาความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูอย่างจริงจัง แนวทางการพัฒนาครู ต้องยึดภาระงาน มาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ รูปแบบการพัฒนาครูควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำทางวิชาการ สนับสนุนให้ครูในโรงเรียนสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมส่งเสริมเพื่อการพัฒนาครู จัดตั้งสถานีโทรทัศน์สำหรับครู เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยเชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ การต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จัดให้มีห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งเก็บเอกสารตำราเพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ จัดทำเว็บไซต์ด้านการเรียนการสอนเพื่อให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู

ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าว ว่าที่จริงแล้ว สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนได้ประสบนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร และแนวทางแก้ไขจะทำอย่างไร เพื่อรองรับกับการปฏิรูปการศึกษาและการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ โดยงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของครูผู้สอนครอบคลุมครูผู้สอนทั่วประเทศ ทำให้ได้ทราบบริบทสถานที่และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของครูไทย
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพปัญหาการศึกษา หมายถึง สภาพปัญหาทางด้านการศึกษาในปัจจุบันที่เกิดขึ้น โดยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพปัญหา คือ ครูผู้สอนทั่วประเทศ ทั้งเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม งบประมาณ นโยบายและการวางแผน และภาระงานต่าง ๆ

คุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสภาพที่ต้องการให้ครูไทยเป็นทางด้านการศึกษาในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาครูไทย หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูให้มีทักษะ ความรู้ และการปฏิบัติในการถ่ายทอดให้กับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการในการทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปธรรม โดยผ่านยุทธศาสตร์ นโยบายและการวางแผน

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาหรือกระบวนการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นรูปธรรมเข้าถึงครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาให้มีความยั่งยืน

ภาคพื้น หมายถึง พื้นที่ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ครู หมายถึง ข้าราชการครูและครูอัตราจ้างที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสงเคราะห์ และโรงเรียนพิเศษทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหาปัจจุบันของครูไทย
2. ทำให้ทราบคุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ
3. ทำให้ทราบวิธีการพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้นำเสนอบทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน ผลการวิเคราะห์สรุป 7 ประเด็น คือ

1) ระบบการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแล กำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม การพัฒนาครูมีหลายหน่วยงาน

จัดอบรม ขาดระบบฐานข้อมูลของครูขาดการวางแผนร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เกิดความซ้ำซ้อน ไม่เกิดความคุ้มค่า

2) กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครู ยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศ ติดตามผลที่จะช่วยในการพัฒนาครู ระบบการนิเทศช่วยในการพัฒนาครู ระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ

3) หลักสูตรการพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาครู มักจะกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาคำจำเป็นในการพัฒนาของครูที่แท้จริง

4) วิธีการและสาระการพัฒนาครู ยังใช้รูปแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาครูมีระยะเวลาสั้นไม่เหมาะกับเนื้อหา ส่วนใหญ่การบรรยายฝึกอบรมและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการ/ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมพัฒนาได้ สาระจากการพัฒนานั้นให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการสอนมากกว่าด้านอื่นๆ เป็นการฝึกอบรมระยะสั้น ผลการพัฒนาไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูได้

5) สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู ส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหาในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น

6) ระบบการติดตามผลการพัฒนาครูของแต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่น่าสังเกตคือครูที่เข้ารับการอบรมทำรายงานส่งผู้บริหารเพื่อรับทราบเท่านั้น การติดตามผลหลังการอบรมเพื่อนำไปใช้ในห้องเรียนหรือขยายผลไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และ

7) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของครูไทย การสังเคราะห์คุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ และการสังเคราะห์การพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียน

สงเคราะห์ และโรงเรียนพิเศษทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 472,731 คน (ที่มา: กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยแบ่งออกเป็น ภูมิภาค 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียน สงเคราะห์ และโรงเรียนพิเศษ ทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 384 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970, p.608) หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ครอบคลุมภูมิภาค 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของครูไทย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเพศและภูมิภาคของครู

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อความที่เป็นแบบคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถาม แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงคำตอบ ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) จุดอ่อนของตัวครูไทยในปัจจุบัน
- 2) ปัญหาการศึกษาที่ครูได้ประสบ
- 3) การแก้ปัญหการศึกษาในท้องถิ่น
- 4) การปฏิรูปการศึกษา

ในการศึกษาคุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ และศึกษาการพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากการแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการส่งทางไปรษณีย์ และ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. สังเคราะห์คุณลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ และการพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อธิบายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และสรุปผลการศึกษานำเสนอในรูปแบบของตาราง

ประกอบคำบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและอยู่ภาคใต้

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา
สรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้**

จุดอ่อนของตัวครูไทยที่ประสบในปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ การขาดประสบการณ์และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 59.11 รองลงมา คือ ขาดการอบรม การพัฒนาสื่อการสอน และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.73 และ การสร้างบรรยากาศ การควบคุม และการดูแลนักเรียนในชั้นเรียน จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 ส่วนเรื่องที่ครูเห็นว่าปัญหาน้อยที่สุด คือ การเป็นที่ปรึกษาอย่างไม่ดีเท่าที่ควร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.64

ปัญหาการศึกษาที่ครูได้ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนบุคลากร และครูที่จบตรงตามเอก จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 64.32 รองลงมา คือ สภาพครอบครัวของนักเรียน จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.39 และขาดแคลนสื่อการสอน นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 37.23 ส่วนเรื่องที่ครูเห็นว่าปัญหาการศึกษาที่ครูได้ประสบน้อยที่สุด คือ นักเรียนนอนดึก และทำงานหนัก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.41

การแก้ปัญหการศึกษาในท้องถิ่นควรแก้ปัญหาส่วนใหญ่ คือ กรณีที่ครูจบไม่ตรงสาขา ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเอง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 51.04 รองลงมา คือ ทำโครงการครูสหกิจ สสำรวจและคัดเลือกบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92 และประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน จัดอบรมเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 38.28 ส่วนเรื่องที่ครูเห็นว่าแก้ปัญหาน้อยที่สุด คือ ยกเลิก O-NET และทดสอบความรู้นักเรียนก่อนเข้าเรียน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30

การปฏิรูปการศึกษาที่ครูเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ คือ เพราะการศึกษาจะได้มีความก้าวหน้าและพัฒนาสู่สากลและทันต่อเทคโนโลยี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 57.55 รองลงมา คือ เพราะการปฏิรูปสามารถบูรณาการการเรียนการสอนได้อย่างอิสระและสามารถยึดผู้เรียนเป็นหลักได้ จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 53.39 และเพราะปัญหาประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการบริหารการศึกษา จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92 ส่วนเรื่องที่ครูเห็นด้วยกับการปฏิรูปการศึกษาน้อยที่สุด คือ เพราะการศึกษาไทยมีปัญหาตั้งแต่ห้องเรียน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.32

ผลการสังเคราะห์ลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพและการพัฒนาครูไทยสรุปดังต่อไปนี้

ลักษณะของครูไทยที่มีคุณภาพ มีดังต่อไปนี้ 1) มีจิตวิญญาณของความเป็นครู 2) มีความรู้

ความสามารถ ทักษะการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล 3) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 4) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และ 5) แสวงหาความรู้ในการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาครูไทยจะต้องจัดการพัฒนา ดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ ติวงาน รับการนิเทศ เรียนรู้และปฏิบัติการสอนจนเกิดเป็นความชำนาญ 2) สร้างเครือข่ายในการพัฒนาครูทั้งในระดับสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน เช่น เครือข่ายเสมือนจริง (ออนไลน์) เครือข่ายครูเฉพาะสาขาวิชา เครือข่ายครูสอนดี และเครือข่ายครูทั่วไป 3) พัฒนาครูโดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรในระดับพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น และ 4) จัดให้มีคู่มือการพัฒนาครูประจำปีเพื่อจัดสรรให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและนำผลจากการพัฒนาตนเองไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงานครู

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ในเรื่องจุดอ่อนของตัวครูไทยที่ประสบในปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ การขาดประสบการณ์และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน นั้นแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันนี้คนที่มาเป็นครูจะเป็นคนเก่ง เพราะกระบวนการสอบเข้าบรรจุมาเป็นครูมีการแข่งขันสูงมาก จากข้อมูลผู้ที่สมัครมาเป็นครูจะมีจำนวนมากทำให้ได้คนเก่งมาเป็นครู แต่เมื่อมาเป็นครูแล้วยังต้องหาประสบการณ์และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพราะปัจจุบันนักเรียนที่ครูสอนอยู่ในยุคดิจิทัลและเทคโนโลยี ครูจะต้องมีความรู้และเทคนิคในการสอนได้อย่างเท่าทันเหตุการณ์ยุคสมัย เพราะฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันครูพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษาธิการจังหวัดจะต้องร่วมมือกันจัดโปรแกรมการพัฒนาครู การใช้สื่อต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคการถ่ายทอดความรู้รูปแบบที่ทันสมัยให้กับครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หริสา ยงวรรณกร และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงจากบทบาทเดิมเป็นบทบาทใหม่ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถวางแผนและจัดหลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัย พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนปฏิรูปการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม โดยในการปฏิรูปการเรียนรู้ของครู ควรปฏิรูปใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัย และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์ (2560) ที่จัดทำโครงการจับกระแสความเคลื่อนไหวและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชน (INTREND) ได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาครูว่า 1) สร้างระบบครูผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ชี้แนะ (Coach) 2) การผสมผสานกระบวนการวัดผลเข้ากับกระบวนการสอนอย่างแนบแน่นปรับให้ยืดหยุ่นหลากหลายใช้ได้หลายสถานการณ์ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูเพื่อการฝึกอบรมหรือพัฒนาครูทางไกลผ่านรูปแบบ Web-Based Training ต่างๆ และเพื่อ “จัดการ

ความรู้” ระหว่างครูด้วยกัน

ผลการวิเคราะห์ในเรื่อง ปัญหาการศึกษาที่ครูได้ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนบุคลากร และครูที่จบตรงตามเอก ปัญหานี้ได้รับทราบข้อมูลมาทุกยุคทุกสมัย แต่ยังไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ไขได้ ซึ่งหน่วยงานที่มาแก้ไข อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันที่ผลิตครู เช่น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการผลิตบัณฑิตครูที่ตรงตามความต้องการของโรงเรียน ต้องมีการสำรวจว่าในอนาคต มีครูในสาขาวิชาใดที่เกษียณอายุราชการ และการกำหนดอัตรากำลังครูจะต้องสอดคล้องกับจำนวนสาขาที่ขาดแคลนด้วย หรือหาแนวทางในการแก้ไขคือ ผลิตบัณฑิตครูที่มีความเป็นสหวิทยาการ ที่สร้างให้ครูมีความรู้ที่หลากหลายที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ หรือให้บัณฑิตในสาขาอื่นที่ไม่ใช่สาขาด้านการศึกษา เข้ามาเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภณัฏฐ์ ศศิวิวัฒน์ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิรูประบบบุคลากรครู: ข้อเสนอการปฏิรูปคุณภาพครูและการสอน ในช่วงการเกษียณอายุราชการของครู 10 ปีข้างหน้า พบว่า ในปี พ.ศ. 2556-2567 ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จำนวนไม่น้อยกว่า 1.9 แสนคน หรือครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมดจะเกษียณอายุราชการ ดังนั้นโรงเรียนจะต้องคัดเลือกครูใหม่ประมาณ 1.56 แสนคนเพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในอนาคต ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 47 ของจำนวนครูทั้งหมดในปี พ.ศ. 2568 จึงได้เสนอการปฏิรูปคุณภาพครูและการสอน ไว้ดังนี้ 1) ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเพื่อเลือกสรรครูเก่งตรงกับความต้องการของโรงเรียน ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโอกาสสูงที่จะได้คนเก่งมาเป็นครูจากการสอบคัดเลือก โดยควรต้องมีการเพิ่มมาตรฐานคุณภาพในการคัดเลือกโดยทำคลังข้อสอบที่มีคุณภาพและจัดการทดสอบมาตรฐานชาติ เมื่อสอบผ่านเกณฑ์คะแนนกลางและขึ้นบัญชีระดับประเทศ ผู้สอบผ่านจะสมัครเป็นครูกับโรงเรียนโดยตรง โดยโรงเรียนจะพิจารณาผลการสอบและอาจทำการทดสอบอื่นเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ หรือการสอบสอน นอกจากนี้ อาจให้คนเก่งที่จบสาขาอื่น เข้าสอบคัดเลือกครูในสาขาและพื้นที่ขาดแคลนได้ โดยผู้สอบผ่านต้องเข้ารับการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมก่อนสอนจริง และควรประกาศผลการสอบเฉลี่ยของคณะศึกษาศาสตร์แต่ละแห่งเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ 2) จัดสรรครูให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน นอกจากการเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอกับความต้องการโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559 ข) ได้ศึกษาสภาวะการศึกษาไทย พบว่า แนวทางปฏิรูปครูอาจารย์ที่สำคัญนั้นอยู่ที่การยุบคณะสาขาวิชาด้านการผลิตครูที่มี 103 แห่ง ให้เหลือน้อยลง คัดเลือกเฉพาะคณะสาขาวิชาที่มีคุณภาพสูงมาควมรวมกัน คัดอาจารย์เก่งๆ มาทำงานร่วมกัน เป็นสถาบันฝึกหัดครู 5 แห่ง ที่เน้นคุณภาพและเน้นการเรียนรู้อุทิศความรู้และทักษะสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 คัดเลือกนักศึกษาที่เรียนเก่ง และตั้งใจเป็นครูมาเรียน มีทุนการศึกษาให้และมีตำแหน่งงานให้เมื่อเรียนจบโดยปรับอัตราเงินเดือนครูขั้นต้นให้สูงขึ้น ปฏิรูประบบบริหารครูและโรงเรียนให้เป็นอิสระ เป็นประชาธิปไตยและมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเปลี่ยนแปลงตามความรู้ความสามารถ และความตั้งใจในการทำงานอย่างเป็นธรรม วิธีคัดเลือก การฝึกอบรม การให้ผลตอบแทนครู การประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ในเรื่อง การแก้ปัญหาการศึกษาในท้องถิ่นควรแก้ปัญหาส่วนใหญ่ คือ กรณีที่ครูจบไม่ตรงสาขา ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเอง ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่าครูตามโรงเรียนในต่างจังหวัดที่อัตรากำลังครูไม่เพียงพอและครูผู้สอนจบไม่ตรงตามสาขา ซึ่งแนวทางแก้ไขคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูไปศึกษาหาความรู้ อบรม ในสาขาที่ตนเองสอน เช่น ครูที่จบสาขาภาษาไทย แต่ขาดครูที่จบสาขาภาษาอังกฤษ ผู้บริหารก็สามารถส่งเสริมให้ครูไปอบรมในเรื่องภาษาอังกฤษได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพการพัฒนาครู และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู พบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน คือ จัดกิจกรรมและวิธีการพัฒนาครู ปรับแนวคิดการพัฒนาครูใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ส่งผลต่อผู้เรียน การพัฒนาครูทุกหลักสูตรต้องมีการหาความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูอย่างจริงจัง แนวทางการพัฒนาครู ต้องยึดภาระงาน มาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ รูปแบบการพัฒนาครูควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำทางวิชาการ สนับสนุนให้ครูในโรงเรียนสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู จัดให้มีระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาครู โดยจัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนำผลการพัฒนาเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนหลักร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่พัฒนาระบบติดตามและช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาหลังได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว ให้ครูสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้ หน่วยงานพัฒนาครูและหน่วยงานใช้ครู ร่วมดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านการพัฒนาเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ในเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาที่ครูเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ คือ เพราะการศึกษาจะมีความก้าวหน้าและพัฒนาสู่สากลและทันต่อเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการปฏิรูปการศึกษาให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาสู่ความเป็นสากลและทันต่อเทคโนโลยี เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากนักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร วิชาการ ได้ดีกว่าสมัยก่อน ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุขและมีความรู้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาทิต วงศ์อนันต์นันท (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาไทย : อดีต ปัจจุบัน อนาคต พบว่า ในการปฏิรูปการศึกษาไทยควร 1) ปลุกฝังคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีวินัย มีความเป็นพลเมือง การคิดวิเคราะห์และก้าวทันโลก สามารถเรียนรู้เรื่องของตนเอง เรื่องของประเทศและโลก ตลอดจนจนถึงการสร้างทุนทางปัญญา เพื่อจะช่วยเหลือยกระดับประเทศไทยให้พ้นกับดักรายได้ปานกลาง (Middle-income Trap) ในอนาคตได้ 2) มีการสร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้โรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น โรงเรียนควรมีอิสระในการบริหารจัดการ และพ่อแม่สามารถเป็นผู้เลือกโรงเรียนให้ลูกตามข้อมูลคุณภาพของโรงเรียนที่ได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณะ และ 3) มีการปรับหลักสูตร สื่อการสอน และการพัฒนาครูเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสังคมโลกใน

ปัจจุบันและอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสกร เรืองรองและคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า แนวทางและความเป็นไปได้ในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 คือ ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วยในการพัฒนาครู สร้างระบบการสอนแนะนำงาน (Coaching) โดยให้ครูที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้ฝึกปฏิบัติให้กับครูที่ยังขาดความชำนาญ และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ก็เป็นส่วนสำคัญในการ กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองโดยเปลี่ยนแปลงทั้งทัศนคติ วิธีสอน และบทบาท ทั้งยังส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ที่หลายหลาย จนกลายเป็น องค์ความรู้ใหม่ที่สามารณนำมาปรับใช้ภายใต้บริบทของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การเข้ารับการอบรม การพัฒนาสื่อการสอน และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และ การสร้างบรรยากาศ การควบคุม และการดูแลนักเรียนในชั้นเรียนอย่างจริงจัง โดยไม่กระทบต่อเวลาทำงาน

1.2 ผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตครูตรงตามความต้องการโรงเรียนที่ตลาดแคลน การสนับสนุนทุนการศึกษาในเรื่องการเรียนฟรี ต้องให้นักเรียนได้เรียนฟรีและส่งเสริมสุขภาพ โภชนาการของนักเรียนอย่างจริงจัง และสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อการสอน นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีให้เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน

1.3 ผู้บริหารในโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนจัดทำโครงการครูสทกิจ สสำรวจ และคัดเลือกบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน และ ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน จัดอบรมเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.4 ผู้บริหารรัฐบาลและผู้บริหารในกระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมและสนับสนุนในการปฏิรูปการศึกษา ต้องให้การปฏิรูปการศึกษามีความก้าวหน้าและพัฒนาสู่สากลและทันต่อเทคโนโลยี สามารถบูรณาการการเรียนการสอนได้อย่างอิสระและสามารถยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องทำให้ระบบและกระบวนการบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยในเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของครู พฤติกรรมการสอนของครูที่มีต่อการรับรู้ของนักเรียน กระบวนการพัฒนาไปสู่การเป็นครูต้นแบบ หรือ งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเป็นครูที่ดี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. (2560). *จับกระแสการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 : ข้อคิดและทิศทางการพัฒนาครูไทย*. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2560, จาก http://www.ramajitti.com/info_point.php
- ภาสกร เรืองรองและคณะ. (2557). *เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21*. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 5 (ฉบับพิเศษ) : 195-207.
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2560). *การปฏิรูปการศึกษาไทย : อดีต ปัจจุบัน อนาคต*. สืบค้น 16 ตุลาคม 2560, จาก http://library.senate.go.th/document/Ext8665/8665180_0002.PDF.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565)*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *จำนวนครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้น 19 มกราคม 2561, จาก <http://www.obec.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559 ก). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2558 (IMD2015)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559 ข). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ทริสา ยงวรรณกร สมชาย เทพแสง และถนัด อนันต์. (2556). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์*. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 10(9) : 1-9.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.